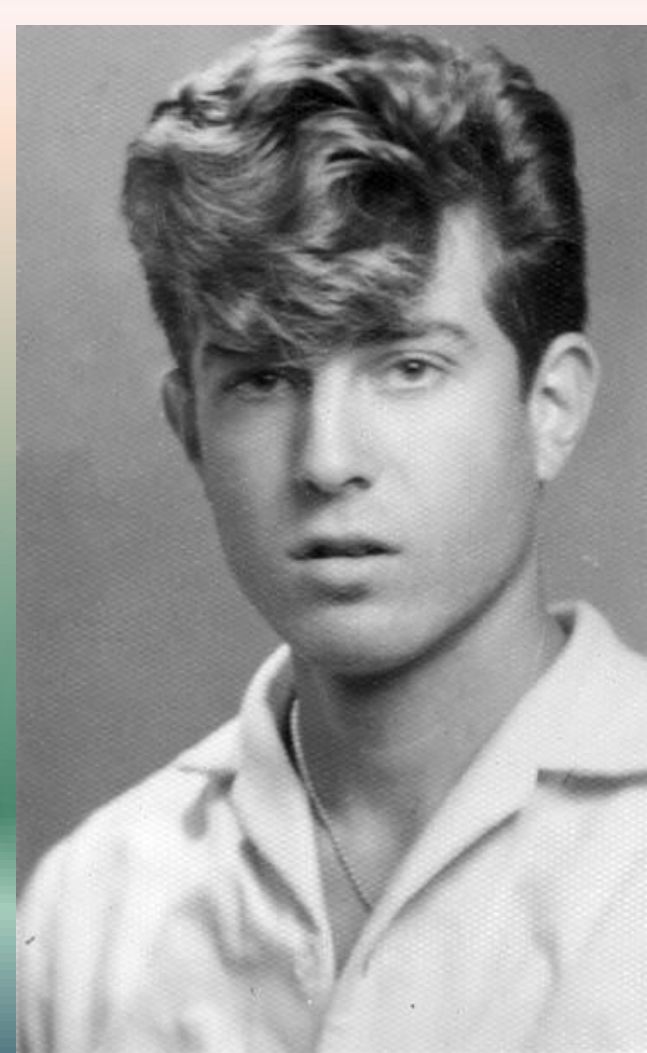

"דרך חייך"

מיזם חינוכי לזכרם של בני ראשון לציון שנפלו
במערכות ישראל

בית יד לבנים
ראשון לציון

שרה אשר- פנהלת אגף פורשת ישראל ובית יד לבנים
אחראית המיזם: עור אבן דגן- רכות משפחות,
חינוך והנצחה

טוראי רפאל מיקא

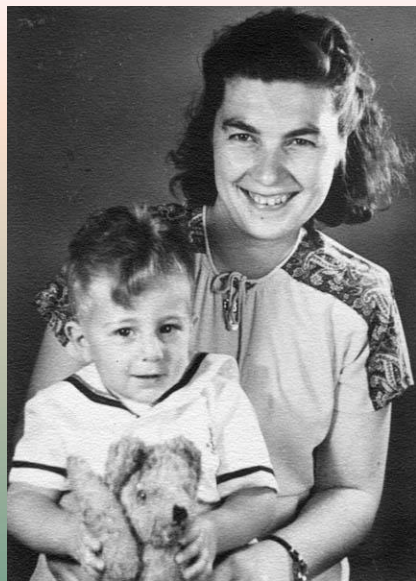
נולד ביום כ"ח בטבת תש"ט, 29.1.1949

נפל יום בטי' בשבט תשכ"ח, 8.2.1968

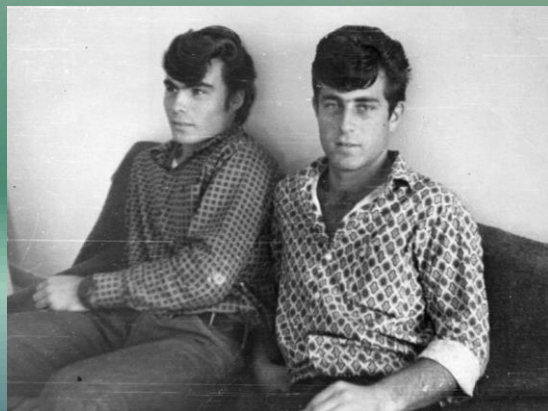
במלחמת ההתשה

בן 19 בנופלו

ילדותו

רפי (רפאל) בן משה
ואסתר ואח בכור לזאב
ואיתמר.

נולד בירושלים ולאחר מכן
עבר לגור עם משפחתו
בנחלת יהודה.

ילדותו

רפי אהב לטפל בבעלי חיים כמו
דגי נוי, יונים וכלבים.

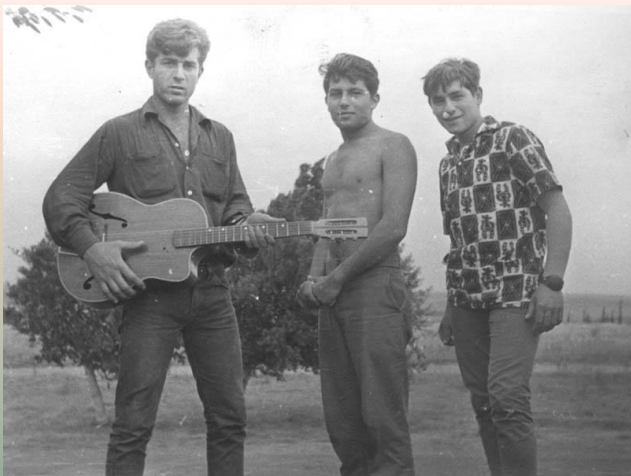
רפי היה פעיל בתנועת "הנוער
העובד והלומד" בראשון לציון.

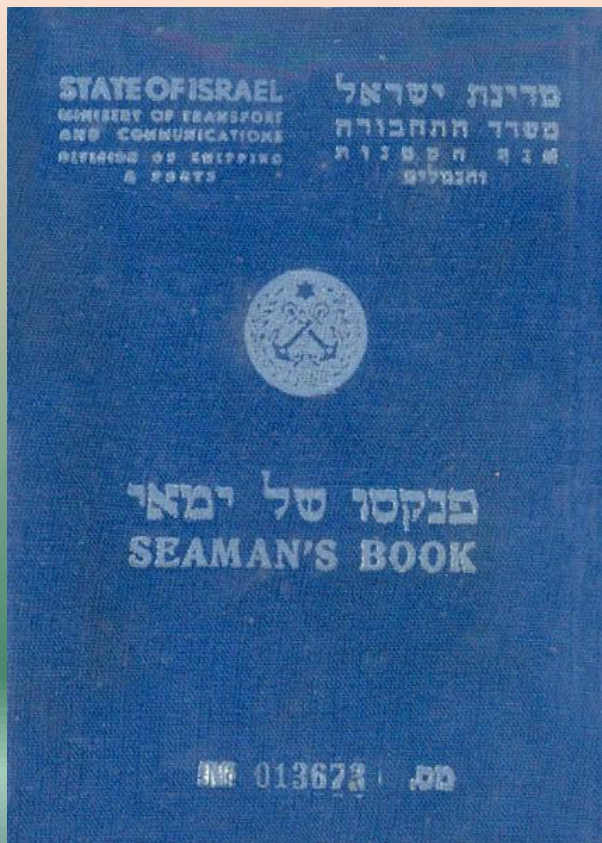
נעוריו

רפי למד בבית הספר על שם ברנר שבנחלת יהודה. הוא לא רצה להמשיך בלימודיו כיוון שהם הכבידו עליו.

חבריו אהבו אותו מאוד ודאגו לשבח אותו על ליבו הטוב.

נעוריו

לאחר שסיים את לימודיו בגיל 15, החליט להתמסר למכונאות של אניות. רפי היה מסור לעבודתו ומעבידיו אהבו אותו.

בהגיעו לגיל 16, החליט רפי לטייל בעולם באוניה וכדי לממן את נסיעתו, עבד בה כמכונאי.

הוראות ליסאי

- עם חתימת חוזה השירות יוספק הנפיקס מזה בידי הקברניט ויחזור ליסאי עם משרויו מהאנית.
- אבר הנפיקס לבעליו - עליו להודיע על כך מיד לרשם הימאים או למפקח ימי בארץ, או לשירות הקונסולרי בחוץ לארץ.
- המוצא מפקס זה מתבקש להחזירו למשרד התחבורה או לשירות הקונסולרי של מדינת ישראל בארץ התעוק.

NOTICE TO SEAMAN

- This Book will be handed over to the Master on signing on, who will keep it in safe custody for the duration of Seaman's employment on board, and will be returned to the Seaman on his discharge from the Ship.
- Should this Book be lost, the Issuing Authority or the Consular Service abroad must be informed without delay.
- Should this Book come into the possession of any person to whom it does not belong, it should be delivered to the Ministry of Transport and Communications or to the Israeli Consular Service abroad.

HAIFA היפה
Date 13.4.65 תאריך
SEAMAN'S BOOK No. 13673 מפקסו של יסאי מס' 13673

רפי ידע אושר רב בהישגיו ואהב את עבודתו מאוד. רפי עבד באוניית הנוסעים "תיאודור הרצל" ואף ביקר במספר ארצות רחוקות כמו ארגנטינה. לאחר שירות של שנה בצי הסוחר הצטרף לאחיו זאב ואיתמר בקיבוץ תל-רעים.

AGENCIA MARITIMA DODERO S. A.
STEAMSHIP AGENTS & SHIPBROKERS
MONTEVIDEO - BUENOS AIRES ROSARIO - BAHIA BLANCA

FICHA INDIVIDUAL

Vapor **S. S. TH. HERZL**
Compañía
Fecha del tripulante **M I K A Rafael**
Nacionalidad **Israeli** edad **26** años
Hijo de **Moshe** y de **Efraya**
Estado civil **single** se lee; **yes** sabe escribir; **yes**
Estatura **1 m. 70** cent.
Color del cabello **fair**
Nariz (chica, grande, regular, recta, etc.) **regular**
Color de ojos **brown**
Color de piel **white**
Señal particulares **nil**

Puerto que ocupa en el buque **Haifa**
Puerto en que se embarcó **Haifa**
Contratado por viaje redondo hasta el puerto de **Haifa** o indefinidamente.
Tiempo que navega **1st Year**
Posee libreta de navegación expedida por las autoridades marítimas de **Haifa**
Nación **Israel**
Fecha **13.4.65**
No. de Registro **13673**
Observaciones
Lugar y fecha **At Sea, 15 12 65**

FIRMA DEL CAPITAN
FIRMA DEL TRIPULANTE
SELLO

IMPRESIONES DIGITALES
Mazo Derecha
Mazo Izquierda

השירות הצבאי

רפי גויס לצה"ל בגיל
17.5 במסגרת נח"ל
מוצנח. רפי התמיד
להתנדב למשימות
הקשות ביותר ועשה את
המיטב.

השירות הצבאי

4.1.67

לארבעה היקר שלי, הקב"ה
הוא שלי, איכתי' זה אהובי בישראל שלי
שוב לי חסר לי האוהב שלי למולך
כמי נראה היצור שלי, כמאלי, אונק, הונק פול
הנשתי שלי, איכתי' שלי
כמה שוב חסר לי שלי, איכתי' שלי, איכתי' שלי
מאשרתי, ובחוד שלי, כי הכתתי את אישתי
אתה את אישתי
כמי את אישתי, אישתי, אישתי, אישתי
שם וניסוד שלי, אישתי, אישתי, אישתי
ה' את אישתי, אישתי, אישתי, אישתי
התחלתי, אישתי, אישתי, אישתי, אישתי
שקלתי, אישתי, אישתי, אישתי, אישתי
ובסוף איכתי' הקב"ה כי אתה שלי
ביחד שלי, אישתי, אישתי, אישתי, אישתי
היקר שלי, אישתי, אישתי, אישתי, אישתי
אפניתי, אישתי, אישתי, אישתי, אישתי
אונק, אישתי, אישתי, אישתי, אישתי
איכתי' שלי, אישתי, אישתי, אישתי, אישתי

תשובה אישתי
ככלי האישי שלי

מכתב מחברתו

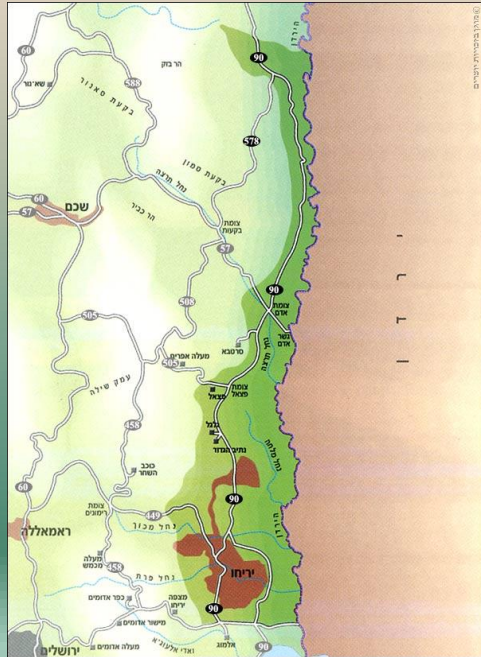
מלחמת ההתשה

מלחמה בין ישראל למצרים בשנים 1967 ועד 1970 שהתאפיינה בסדרת קרבות ופשיטות בקנה מידה קטן במטרה להתיש את הצד השני.

המלחמה הסתיימה בקיפאון, כשאף אחד מהצדדים לא הצליח להשיג ניצחון מכריע.

חזית בקעת הירדן

במהלך מלחמת ההתשה, בקעת הירדן הייתה אזור חשוב מבחינה אסטרטגית, בו נראו קרבות תכופים בין הכוחות הישראליים והירדנים.

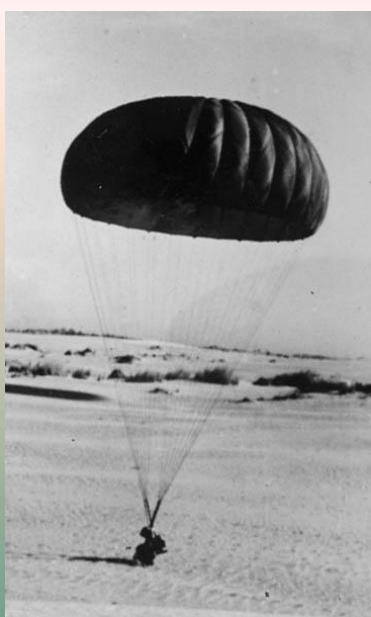
הלחימה בבקעת הירדן הייתה אינטנסיבית ואלימה עם אבידות משמעותיות לשני הצדדים.

חטיבת הנח"ל

חטיבת חיל רגלים הכפופה לעוצבת הפלדה
והוקמה בשנת 1948 כחלק מהצבא הישראלי
החדש שהוקם.

החטיבה נוצרה במקור כדי לספק תמיכה
והגנה צבאית להתיישבויות ישראליות
באזורים כפריים.

נח"ל מוצנח- גדוד 50 (בזלת)

גדוד 50 השתייך לחטיבת הצנחנים
ובשנת 1990 הועבר לחטיבת הנח"ל.
לכן, הגדוד שומר עדיין על הכינוי
"נח"ל מוצנח.

נפילתו

ביום ט' בשבט תשכ"ח 8.2.1968,
נפל בקרב במוצב הדס שעל הירדן.

רפי הותקף בעודו במשמר על
הגבול בגשר אדם על ידי ירדנים
ונהרג.

הקדשות לזכרו

מסכת מציא תיקופ - תאריך 14.2.68

בנכם רפאל לך שנת בולטת מיום קיאו לקיבוץ
ויד יום נפילתו 8.2.68

אני, מפקדו והגבאי בולטת צביון המאמיא מנוול
האסון שפקד אגב - אנו. אולם כולנו היינו שובו
שומרים לנו בידים שבנכם לא היה קרבן שוא אללא נפל
קידון מקיין היקר לנו מכל ולכל עם ישנאל. גדו שמינה
הגבולות שיאנשנו לנו חיים של שלום וקבוץ באיכותו.

רפאל פתקב לשנת ביהידפ - בקול המורנה -
היפודה בקשים שמיא מדיפידפ בקטן חיליפ, אבהקבה
בקפולט מאנשיפ בל מקינא וכל מצב והפכר לא הנכילו.

רפאל נכנס לנשימה חללי בקתנים שרלמו
בזמנ בל מלא קבוץ והכריב.

כיו גאים בקינא!

סין יאכר לנכ

מפקד הפלוגה

רפאל (רפי) יקירנו איננו דברים לזכרו מאת הוריו

התנדבת לצנחנים,
עברת אימונים מפרכים
ומעולם לא אמרת נואש,
אך הגורל המר התאכזר
אילך ורק מלאו לך 19
אביבים.

יהא זכרך ברוך.

הוריך השכולים
אסתר ומשה מיקא
ואחיד זאב ואיתמר.

30 יום מאז נלקחת מאתנו
באכזריות ואין אנו יכולים
להשלים עם הגורל המר.
דמותך התמירה, נמצאת
לנגד עינינו וחיוכך אינו
מש מאתנו.
היית גאה בכומתה האדומה
שחבשת לראשך ועתה נותרה
מיותמת בחדרך.

ביום 17 והבי התגייס רפאל (רפי) מיקא בצה"ל. עינה זהו האחד גיבוש נמר אחר ליום 7/ על הירדן. הוא עם הכבוד של מש"ט. זה ותיק, מפני ויועזרים עם גם נודע. המשפחה עקב זה לפני שנים רבות נהגו לתת יהודה ליד ראשון לציון, עם קיבוץ רפי את היישוב בבית הכפר הישן בעיר.

אחר ששרת כשנה בני ה" סוחר, הצטרף רפי לקיבוץ תל רעים. גם שני אחיו הצעירים ממנו חיים בתל רעים. רפי ז"ל היה אחד על חבר ריו. בכל עת פנויה היה בא לביתו במחלת יהודה. הוא

רפאל מיקא ז"ל

התכוון להצטרף, אחר שה" רורו, כחבר בקיבוץ תל-רעים — אך לא זכה להגשים את הכניותיו.

דיווח נפילתו בעיתונות

לזכר ועדרים

רפאל (רפי) מיקא

לרשימה יום מאז נלקחת מאתנו באכזריות ואין אנו יכולים להשיג לים עם הגורל המר. דמותך התמירה, נמצאת לנגד עינינו וחיוכך אינו מש מאתנו.

היית גאה בכומתה האדומה ש" חבשת לראשך ועתה נשארה מיוותמת בחדרך. התנדבת לצנחנים, עברת אימונים מפרכים ומעולם לא אמרת נואש. אך הגורל המר התאכזר אליך ורק מלאו לך 19 אביבים. יהא זכרך ברוך.

הוריך השכולים אסתר ומשה מיקא ואחיק זאב ואיתמר

שלושה חללי צה"ל ושני חברי אשדות-יעקב הובאו למנוחות

מאת סופר „למרחב“

תל-אביב. — הלוויותיהם של שלושת חיילי צה"ל שנהרגו בתקרית עם הירדנים ושני חברי מושק אשדות-יעקב שנהרגו ממיקוש, נערכו ביום ו'.

מחברי הקיבוץ נשא דברי הספד, ואחיו של מוצרי אמר „קדיש“. משמרהגבול הבטיח את מסע ההלוויה, שעבר בקרבת הגבול. ביום ו' הובא למנוחות בחלקה ה- צבאית בקרית-שאל, סג"מ יעקב דינר (גולדין), בן 20, מת"א. הוא נהרג ליד גשר דמיה בתקרית עם הירדנים ביום ה'. בחלקה הצבאית של בית-העלמין הישן בראש-ל"צ הובא ביום ו' למנוחות טוראי מיקא רפאל, בן 19, מראש-ל"צ, שנפל בקרב עם הירדנים בבית-הקברות באופקים הובא ל- מנוחות הקורבן השלישי בקרב עם הירדנים — טוראי אליהו לסרי, בן 20.

שניים מקורבנות המיקוש ב" אשדות-יעקב (איחוד), חיים מר-צרי וחנן לרנר, הובאו ביום ו' למנוחות בבית-העלמין של הקיבוץ, הנמצא בקרבת הגבול של שות הירמוך. אחרי הארונות, שהוסעו על שני קומנדקרים צבאיים, צעדו המש" פחות השכולות, חברי הקיבוץ, ו' משלחות מיישובי עמק-הירדן. אחד

הנצחתו באנדרטאות

אנדרטת הצנחנים,
כביש גדרה - צומת ביליון

הנצחתו באנדרטאות

אנדרטה לבני נחלת יהודה שנפלו במערכות ישראל
ראשון לציון

אנדרטת הבקעה
כביש הבקעה, פצאל -משואה

ביבליוגרפיה

הספרייה הלאומית של ישראל (עיתונות)

חטיבת הנח"ל

מלחמת ההתשה

בקעת הירדן

"גלעד לזכרם" - אתר הנצחה של בית יד לבנים,

ראשל"צ

אתר יזכור

בנימה אישית...

עבודה זו עזרה לי ללמוד על מלחמת ההתשה יותר ולהעמיק עליה. בנוסף, היה לי את הכבוד ללמוד על החלל רפאל מיקא ז"ל.

כעת אני רואה את מלחמת ההתשה באור יותר אישי ורגיש, ואני יכולה להגיד כי למדתי הרבה מן העבודה גם מבחינה היסטורית ומבחינה אישית-רגשית.

מגישה: שני גרנובסקי
י"א 4, מקיף ו' ע"ש יגאל אלון
בהדרכת: אסף נסקו וגילת פט
יוני, 2023

A close-up photograph of a lit candle. The flame is bright yellow and orange, with a dark, charred wick protruding from the center. The candle itself is a warm yellow color, and the background is completely black, making the light from the candle stand out prominently.

יהי זכרו ברוד!